Триває законодавче врегулювання порядку запровадження нового плану рахунків [4] та порядку розкриття фінансової звітності. Облікові працівники бюджетних установ застосовують нову кореспонденцію субрахунків бухгалтерського обліку, зокрема видатків, відповідно до нової Типової кореспонденції субрахунків, що змінилась не лише у зв'язку із зміною кодів субрахунків, а й зі зміною методології визнання об'єктів у бухгалтерському обліку. Однак тепер кореспонденція дуже загальна, і користуватися нею надто складно, адже вона не враховує всіх можливих господарських операції виконавчих органів місцевих рад [2, с. 26].

Отже, кожна бюджетна установа, зокрема виконавчі комітети місцевих рад, мають затвердити власну кореспонденцію субрахунків з урахуванням галузевих особливостей діяльності і додатково введених аналітичних рахунків (синтетичних рахунків і субрахунків), як додаток до наказу про облікову політику. Такі доповнення будуть доречні в частині ведення обліку видатків за кодами відомчої та економічної класифікації видатків.

Список використаних джерел: 1. Кулешов О. О. Питання організації та діяльності виконавчих органів місцевих рад в системі державного управління. *Вісник Академії адвокатури України*. 2011. № 1 (20). С. 18–23. **2.** Мазур В. А., Яремчук Н. Ф., Дубовий Ю. В. Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в бюджетних установах відповідно до сучасних вимог міжнародних стандартів. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*: всеукраїнський науково-виробничий журнал. 2017. № 9 (25). С. 23-32. **3.** Маначинська Ю. А. Бухгалтерський облік бюджетних асигнувань: новації в законодавстві. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки*. 2017. № 1-2. С. 151-165. **4.** Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі : Наказ Міністерства фінансів України № 1203 від 31 грудня 2013 р.: за станом на 10 травня 2018 р. № 496. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-14. **5.** Рошило В. І. Доходи місцевих бюджетів як основа фінансового забезпечення місцевих органів влади. *Електронне фахове видання Мукачівського державного університету «Економіка та суспільство»*. 2017. № 9 (квітень).С. 1029–1035.

УДК 657.1

К. В. Лисак, студентка магістратури
Науковий керівник: **Т. В. Клименко,** канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту
Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

КРИТЕРІЇ ВІДНЕСЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ ДО МАЛОГО БІЗНЕСУ ДЛЯ ЦІЛЕЙ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Ключові слова: *малий бізнес, критерії, балансова вартість активів, чисельність персоналу, обсяг чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).*

Важлива роль у забезпеченні розвитку національної економіки, як показує досвід багатьох країн світу, відводиться малому бізнесу, розвиток якого сприяє становленню ринкових відносин, економічному зростанню держави та зайнятості шляхом його швидкого реагування на зміни кон'юнктури ринку. Тому розвиток цієї сфери та створення для неї зручних, безпечних умов функціонування є актуальним на сучасному етапі розвитку економіки України.

Вагомий внесок у дослідження теоретичних засад обліку та аналізу діяльності суб'єктів малого бізнесу зробили вітчизняні вчені, зокрема: П. Буряк, І. Василькович, І. Воронцова, Т. Гоголь, Ю. Золотницька, Л. Сук, В. Сопко та інші.

Малий бізнес виконує важливі соціально-економічні функції в розвитку суспільства, він є необхідним елементом будь-якої господарської системи, без якого економіка та суспільство не можуть успішно функціонувати та розвиватись, оскільки він забезпечує робочі місця, формує конкурентне середовище, сприяє створенню середнього класу, є провідником науково-технічного прогресу.

Поняття «мале підприємство» було введено в Україні в 1991 році згідно з п. 2 ст. 2 Закону України «Про підприємства в Україні». До 2018 року підприємства при визначенні свого розміру мали керуватися положеннями Господарського кодексу України (ГКУ). Згідно з ГКУ суб'єктами малого підприємництва є:

- фізичні особи, зареєстровані в установленому законом порядку як фізичні особи-підприємці, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України;
- юридичні особи – суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України [1].

Українське законодавство адаптується до законодавства європейських країн, де нормативними актами як визначальні показники, які ідентифікують малі підприємства, встановлюються балансова вартість активів, середньооблікова чисельність працюючих, обсяг чистого доходу від реалізації продукції (робіт, послуг).

Зокрема, Законом України «Про внесення змін до Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" щодо удосконалення деяких положень» від 05.10.2017 р. № 2164-VIII визначено нові критерії для поділу суб'єктів підприємництва на великі, середні, малі та суб'єкти мікропідприємництва (табл. 1) [4].

Треба зазначити, що згідно зі ст. 2 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [3] малими є підприємства, які не відповідають критеріям для мікропідприємств та показники яких на дату складання річної фінансової звітності за рік, що передує звітному, відповідають щонайменше двом із таких критеріїв, наведеним у табл. 1.

Таблиця 1

Класифікація підприємств

Вид суб'єкта підприємництва	**Критерії**		
	Балансова вартість активів	**Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)**	**Середня чисельність працівників**
Мікропідприємства	< 350 тисяч євро	< 700 тисяч євро	<10 осіб
Малі	< 4 мільйонів євро	< 8 мільйонів євро	< 50 осіб
Середні	< 20 мільйонів євро	< 40 мільйонів євро	< 250 осіб
Великі	> 20 мільйонів євро	> 40 мільйонів євро	> 250 осіб

Джерело: [4].

Для визначення відповідності критеріям, встановленим у євро, застосовується офіційний курс гривні щодо іноземних валют (середній за період), розрахований на підставі курсів Національного банку України, що встановлювалися для євро протягом відповідного року.

Відповідно до чинної Угоди асоціації між Україною та ЄС від 2014 року передбачено удосконалення бухгалтерського обліку в межах зіставлення вимог до фінансової звітності та стандартів (табл. 2).

Таблиця 2

Характеристика підприємств малого бізнесу в Україні і в Європі

Показник	**Господарський кодекс України**	**Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»**	**Директива 34/2013 ЄС**
Чисельність персоналу, осіб	< 50	< 50	< 50
Виручка від реалізації, млн євро	< 10	<8	<8
Сукупні активи, млн євро	-	<4	<4

Джерело: [1; 2; 3].

Згідно з табл. 2, після прийняття Закону України № 2164 відмінності в основних критеріях для визначення суб'єктів малого бізнесу в Україні та країнах Євросоюзу з появою нової класифікації зникли.

Отже, внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» було зроблено в межах імплементації Угоди про асоціацію з ЄС. Відтепер поділ підприємств відбуватиметься за трьома критеріями: чисельність персоналу, виручки від реалізації та сукупних активів підприємства. Підсумовуючи, можна стверджувати, що Україна як асоційований член ЄС узгоджує національне законодавство з вимогами ЄС.

Список використаних джерел: 1. Господарський кодекс України: від 16.01.2003 року №436-IV. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15. **2.** Директива 2013/34/ЄС Європейського Парламенту та Ради про щорічну фінансову звітність, консолідовану фінансову звітність та пов'язаних з ними звіти певних типів компаній / Європейський Парламент та Рада Європейського Союзу. URL: https://vobu.ua/ukr/documents/item/dyrektyva-2013-34-es. **3.** Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон від 16.07.1999 №996-XIV. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996-14. **4.** Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень»: Закон від 05.10.2017 р. № 2164-VIII. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2164-19.

УДК 336.657

М. Л. Максименко, студент
Науковий керівник: **Г. В. Змійок,** викладач
Коледж економіки та технологій ЧНТУ, м. Чернігів, Україна

ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ СИСТЕМИ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

Ключові слова: *дебіторська заборгованість, неплатоспроможність, резерв сумнівних боргів, субрахунок.*

У теперішній час перед суб'єктами господарювання постає одне з найскладніших та суперечливих питань бухгалтерського обліку – облік дебіторської заборгованості, що виникає внаслідок погіршення платоспроможності дебіторів. Тому завжди існує потреба у використанні сучасних методів до проблем виконання розрахунків між підприємствами, ефективного обліку, аналізу дебіторської заборгованості для прийняття управлінських рішень. Дебіторська заборгованість – сума заборгованості дебіторів підприємства на певну дату [5]. Незалежно від того, з яких причин виникла дебіторська заборгованість, уникнути її неможливо. Отже, підприємствам необхідно здійснювати пошук ефективних методів управління дебіторською заборгованістю, зокрема покращення бухгалтерського обліку взаємних розрахунків між підприємствами.

Актуальність дослідження обумовлена недосконалістю управління дебіторською заборгованістю на українських підприємствах.

Питанням обліку розрахунків з дебіторами присвячені наукові праці вітчизняних учених, серед них: С. Ф. Голов [1], В. І. Єфіменко [2], В. В. Сопко [6] та багато інших.

У розвинених зарубіжних країнах нормою вважається питома вага дебіторської заборгованості в активах підприємства – 20 %. Про такі показники підприємствам України можна лише мріяти. Як показує статистика, обсяг дебіторської заборгованості на вітчизняних підприємств близько 50 %.

Станом на 1 січня 2018 рік загальні обсяги дебіторської заборгованості підприємств-суб'єктів підприємницької діяльності Прикарпаття становили 84,9 млрд грн відповідно [4].

За видами економічної діяльності підприємств Прикарпаття, найбільша питома вага в заборгованості припадала на підприємства промисловості (30,4 % дебіторської заборгованості); сільського, лісового та рибного господарств (21 %); ремонту автотранспортних засобів і мотоциклів (23,8 %) (рис.) [4].

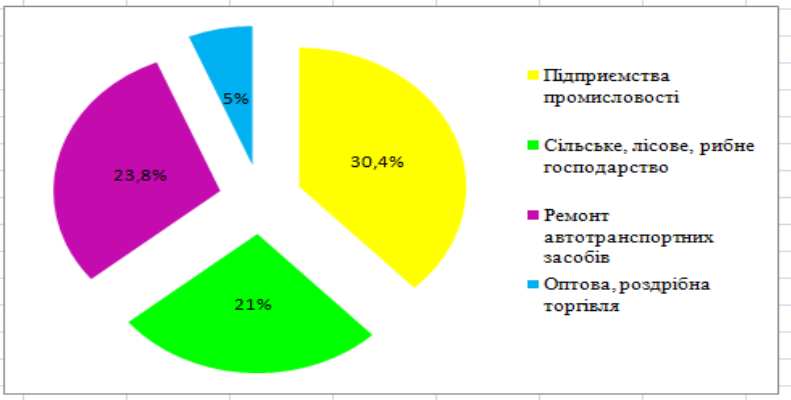

Рис. Питома вага дебіторської заборгованості в загальній сумі заборгованості підприємств Прикарпаття станом на 1 січня 2018 р., %

Джерело: [4].